

KURJER LITEWSKI

w WILNIE dnia 15 Czerwca V. S. ROKU 1807

S. PETERSBURGVS. d. 7 Czerwca. Wyznaczeni są Szefami półków Staroskolskiego muskietyerów Półkownik Kozłowski, Woroneżskiego muskietyerów Półkownik Grunet. W półku muskietyerów Wilmansrandzkim umieszczony jest Półkownik Kozłowski. Otrzymali rangę General Majorowską Półkownicy leib Kozackiego półku Czernozubow; Szef Olwipolskiego huzarów Potapow, Szef S. Petersburgskiego dragonii Graf Manteufel Szef Czuhnieńskiego Biedraha, fligel Adjutant Szef Grodzieńskiego huzarów Szepielew, kommandant Ryskiego dragonii Rostowski Szef Mitawskiego dragonii Alexieiew. Szef Arzamaskiego dragonii Chruszczow Szef Małorossyjskiego kirysserów Duka Szef Derptskiego dragonii Woinow, Szef leib kirysyerskiego Jcy J. Mosti Łaskin Szef Czernihowskiego dragonii Panczubidzew, Szef Inłanckiego dragonii Baron Pahlen fligel Adjutant Zyliński, fligel Adjutant Szef Finlandzkiego dragonii Borosdin, Szef Olwipolskiego huzarów CM Hlebow teraz aktualny stanu konsyliarz, przejdzie do cywilnych obowiązków.

Podpółkownik L. o został kommandantem 23 półku strzelców. Wyznają się z rang listy polegli w boju Major Stempel Porucznik Głuchow, starsi Kapitan Peterson, podporucznicy Miraiewski, Grothausen, Czeiszczew, Porucznik Zieliński, Chorąży Buianow, podporucznik Kichelberg; jakoteż gwardyi Siemionowskiej zmarli Kapitan Kozin, Półkownik Obuchow, uwalnia się od służby dla zdrowia słabego z mundurem umieszczony w inwalidach; Majorowie Milutinow i Toniszew dla ran odniesionych z rangą Podpółkowników, mundurem, i pensją całej gaży.

LONDYN d. 25 Maja. Podchno zabiegi Ministrów dzisiejszych skutku nie wzięły, a X. Bedford po upadku przyjaciół na urządzie zostać odmówił, ponieważ X. Richmond wyjechać musiał do Dublinu dla przyjęcia dostojności Wice Królewskiej. Nie słyszemy dotąd o rozruchach między Katolikami powstających. Irlandzcy mianowicie zachowali się spokojnie, w nadzieję przyrzeczenia im darego przez deputatów którzy do rady walnej wchodzili że nowe Ministerium prędzej czy później zadowoloni ludu zadość uczyni. Co ażeby prędzej i łatwiej nastąpiło, niektórzy z obywateli Katolickich ogłosili po wszystkich trzech Królestwach pismo przypisane się do rodakom Protestantom, które wychwała tolerancją, obrzydza prześladowanie, ukazuje zyski pewne z porównania mieszkańców Brytańskich w obywatelskim przywileju, nakoniec bezpieczeństwo wszelkie i pierwszość dla religii Anglikańskiej zapewnia.

Mówić możemy, że dziś lud Angielski czytać tego pisma nie zechce; zajęty jedynie Parlamentowemi elekcyami czyni jakie może przykrości stronnikom Katolickiego projektu, którzy nikogo prawie nie mają

ku obronie swojej. W dziejach narodowych przykładu niema, żeby spóółstwo tak zgodne i jednomyślne było w przywiązaniu się zupełnym do jednej strony z odrzuceniem bezwzględnie drugiej. W zamocznym mieście Leeds przy wyborach tak straszliwe powstało zamieszanie, że rząd musiał zwoływać milicyę Hrabstwa całego na przywrócenie spokojności. Znał z Anglików rozsądniejsi, iak nieprzyzwoite są gminne zgietki, i co o nich pomyśla obce narody; lecz zapal dziś tak jest wielki, że ci sami upadłych Ministrów obwiniają o nieszczęścia ztąd wynikłe, mieniąc że nie powinni byli pokazywać się na elekcyach ponieważ mogli wiedzieć, co o nich rozumie część większa ziomków.

Przygotowania do wiadomej wyprawy na północ jeszcze nie są dokończone; ostatnie już regimenty z artylleryą i wszelkimi potrzebami zabrane być mają na statki w Yarmouth; zebrano liczbę przyzwoitą lekarzów i Chirurgów, Officyerów sztabu wyższego naznaczono; kommandantem pierwszym całego wojska będzie Lord Catchart, pod którym dywizye prowadzą Generalowie Spencer, Mac Farlane, Paget, Baird ostatni niedawno powrócił z Przycórka dobrej nadziei gdzie był Gubernatorem, i przyniósł chwalebne mieszkańców świadectwo do troju o dobrej administracji.

Dwie są dziś w Londynie zagadki, które czas tylko rozwiązać może, pierwsza iak wiele żołnierzy naszych damy na pomoc zprzymierzeńcom. Mówiono nie raz o 15, 30 40 i 60 tysiącach; o kilkuset statkach przewozowych. To pewna, że z Irlandyi, Anglii zkoćy tak wiele regimentów odebrało rozkaz zabierania się na flotę, iż zastąpić ich miejsce trzeba będzie do straży brzegów kompaniami weteranów; milicyą, ochotnikami Szkocky górale idą wszyscy, legion Hannoverki cały, z gwardyi Królewskiej rzadki zostanie w kraju; półki konne już znajdujące się na morzu liczą głów 4 tysiące; do kanonierów dawniej zabranych przydano jeszcze 4 kompanie w Woolwich. Na czele góralów Szkockich, których waleczność znać światu, jest General Dorn. Słowem nie było najmniejszego rzeczy nad prawdę powiększenia w powieści, że Brytania W. ogromniejszej wyprawy do krajów lądowych nie przedsiębrała nigdy.

Drugie jest pytanie, do ad wojsko i flotta popłyną. Jak słychać, uspokoiła się zupełnie troskliwość rządu naszego względem umowy zawartej d. 18 kwietnia między G. Isen i M. Mortier. Król Szwedzki nie potw erdził oney, i przybył do Stralsundu; tam więc Anglicy mają lądować. Oprócz wojska naszego i Szwedów, ma przyść na pomoc 16 tysięcy innych zprzymierzeńców. Na czele całej potęgi stanie Gustaw Adolf, i dokazywać będzie przeciw nieprzyjacielowi powszechnemu. Flotę naszą już nie Admirał Russel ale Keats ma prowadzić na morze Bałtyckie; Lord

Keith zł. żył najwyższą komendę morza północnego. Gdy zaś w krajach Pruskich które tak dawno są teatrem wojny, rzadka jest nieskończenie żywność wszelka, rząd nasz i kupcy prywatni bardzo wiele rozmaitego mięsiva trunków, masła, sera w te strony prowadzić kazali.

Z kilku miejsc razem wiadomość przychodzi, że Buenos Ayres powtórnie wzięły wojska Angielskie; lecz rząd milczy o tém. Fregata Blanche od 38 armat na piaskach osiadła przed portem Brestńskim; cały lud wyiwszy osob 16 ratowali z niej Francuzi. Zastępujący miejsce Admirala Gardner bawiącego w stolicy naszej Saumarez, wyprowadził z Torbay flotę kanałową do brzegów nieprzyjacielskich, ażeby od nich żaden okręt wynieść nie mógł na głębiny. Podczas wiosennej burzy z Orient wysłane 4 fregaty trafiwszy do Guadalupy 700 żołnierza na ląd wysadziły, i niemieszkając udały się na krążenie przeciwko flotom kupieckim w Indyi zachodniej, za pomocą licznych korsarzów teyże wyspy. W. S. Domingo strona Murzynów góruje nad Mulatrami; nowa jest pogłoska, że naczelnik Christophe poległ w bitwie.

Donieśliśmy, że flotta wschodnio Indyjska zszęśliwie do Dunes zawinęła; nigdy razem bogatszego ładunku z tey części świata nie odebrała kompania; było 25 wielkich okrętów towarem Indyjskim Chińskim Perskim, napelnionych, które oszacowane są wiele millionów FS. Przed kilku dniami taż kompania do osad swoich na wschodzie wyprawiła 2 okręta kupieckie, pod strażą fregat kilku, przydawszy kilkanaście statków przewozowych, na które zabrano 2 tysiące żołnierza lądowego; ten dopełni Angielskie półki w Coromandlu i Bengalu. Z flotą Indyjską przyszło 12 okrętów, które bawiły się połowem wielorybów na Oceanie południowym.

Półkownika Burr poymał żołnierz z milicyi w powiecie Townbridge, gdy uciekał przebrany za żebraka; pospólstwo głośno złorzeczy wszędzie człowiekowi, który oyczynę zamyslał rozerwać. Z morza śródziemnego donosił Lord Collingwood, iż eskadra Francuzka niedawno wysłana z Toulonu, po krótkim krążeniu do tegoż portu powróciła, niewiadomo jakie zamysły miał nieprzyjaciel, i jak daleko odpłynął; to pewna że z wyprawy przedsięwziętej nie odniósł innego zysku, iak tylko że poymał kilka statków Angielskich blisko brzegów Corsyki.

Ogłoszona jest od niejakiego czasu śmierć Generala Paoli; dajemy krótką wiadomość o życiu i dziełach tego męża. Narodził się r. 1726. Ociec jego Hiacynt Paoli obywatel Corsykański, był jeden z naczelników, którzy tę wyspę zdawna podległą RPtey Genueńskiej do udziałności podnieść postanowili. Gdy zaś słabsi Genueńczycowie sprowadzili w posilku naprzód Austryackie wojska, później Francuzkie, pokonany siłą większą Hiacynt oyczynę opuścić i do Neapolu na mieszkanie przeysć musiał. Tu syn jego Paschalis odebrał pilne, przyszłemu stanowi i przeznaczeniu odpowiadające wychowanie. Tym czasem kończył przypadki swoje w Corsyce Szlachcic Niemiecki Baron Neuhoﬀ, Król obwołany; lecz ponieważ tey korony bronić nie mógł, oddał się do Londynu szukając przyjacielskiej pomocy; a Corsykane straciwszy nadzieję zdali się szczerze nawróceni powracać pod rządą Genueński.

Zyło jednak w sercach nieukontentowanie, którego szczegółów dobrze świadomy Hiacynt, r. 1755

synowi każe powracać do oyczyny. Niepospolite w drugich krajach oświeceni młodzieńca, wymowa inne przymioty, u Corsykanów nigdy przedtém nie widziane ziednały iemu większą część Indu, przeciwnie myślących umiał ku s rawie powszechney nawrócić, lub nakoniec upartych pokonać. Uznany wodzem najwyższym narodu, większą miał władzę niżeli Król Teodor przy tytule skromniejszym; i chociaż rozkazy jego były absolutne, zachować potrafił postać demokratycznego rządu, tak wszyscy Corsykane przekonani mi byli, że Paschalis czyni dla dobra oyczyny bez żadnego względu na zyski szczególne. Urządziwszy nieco ziomków trzeba była prowadzić ich do boju; rusza w pole Paoli, Genueńczycowie kroku na dzie nie dotrzymując, zwalczeni zamykają się w kilku nadmorskich miastach, gdzie wkrótce szturmowani zapewne opuściliby wyspę, gdyby RPta znowu na pomoc Francuzów nie wezwiała.

Z temi na lat kilka Paschalis zrobił zawieszenie broni, a korzystając z chwili spokojniejszej udał się cały do administracyi. Gdyby to czynił na swie miejscym teatrze, słynłoby zapewne więcej, lecz nie byłoby zapełnione do chwały i podziwienia u narodu prawda słusniejszego. Sprawiedliwa potomność zawsze kląć będzie Paolego w rządzie rozumnym prawodawców; nieszczęśliwy upadek Corsyki jego ręką dzwignionej, naczelnikowi mądremu nie odbiera należnych zaszczytów. Kray to był zupełnie i ze wszelkich względów dziki, mieszkające i ziemia; ta bez uprawy, owi bez obyczajności, oświecenia przemysłu. Wszystko tworzyć trzeba było. Przyłożył rękę do dzieła Paschalis, i w kilkunastu latach oyczyna postać nową przybrała.

Rolnictwo już nie tylko wydawało rzeczy dożywienia ludu potrzebne, ależ do handlu zyskownego z postronnemi; Corsykane to dawni ojciec tylko statki czasem widzieli, własne mieli kupieckie, nawet zbrojne Genueńczykom uprzykrzone. Osuszono niezdrowe bagniska, otworzono komunikacye z górami kray przedzielającemi od południa na północ, z których drzewa cenniejsze do budowni okrętowej spuszczać i sprzedawać zaczęto. Przedtym wyiwszy duchowieństwo i niewielu obywateli mni czytali i pisać nie umieli, podobni dzikim Afrykańskim pustyni, i Ameryki północnej mieszkańcom; pod rządą Paolego założone szkoły, utworzona Akademia; gazetę nawet krajową mieli Corsykane. Miał szczególny dar Paschalis z pierwszego wejrzenia poznawać bez omyłki prawie zdatność i skłonności człowieka, który z nim rozmawiał; to iemu ułatwiło najtrudniejszą rządzącego naukę, użycia ludzi w miarę ich talentu. Najwięcej pracował nad wykorzeniem zadawnionego zwyczaju zabijania niemłych przeciwników bez odezw do sądu, i tego nakoniec dokazał. Kazał zadnieć go z liczby Corsykanów mieć nie mógł, tak przydził się każdy tém rzemiosłem, iż skazany na śmierć umierać wolał, niż w życiu zostać podejmując się tey posługi. musiał Paoli szukać go za granicą w Sycylii.

Otwarty handel z postronnemi rozniósł sławę rządcy po Europie: przybywali do Corsykańskich portów uczeni i zanocni wędrownicy iedynie w celu widzenia odmian wielkich, iakie geniusz Paolego sprawił w małym narodzie; widzieli; i z podziwieniem odezli. Anglicy mianowicie powróciwszy do swoiey oyczyny, tak chwalebne o rządach jego świadectwo dawali, że każdy prawie z słuchających był gotów część majątku poświęcić na utrzymanie sprawy Corsykań-

skie; co że się nie stało, gdy wyspę podbił przychodzień, trzeba przypisać wszczerzonym w Ameryce ruchom i zabiegom politycznym. Zawsze jednak Anglicy Ministrom swoim taką nieczułość ganili.

Ledwie Corsykanie szczęśliwości dotąd nieznaney kosztować zaczęli, zapalił się wojenny pożar. RPa Genuńska widząc że własnymi siłami podbić wyspę i utrzymać w posłuszeństwie nie zdoła, z drugiej strony miarkując że całe iey dochody nie wystarczą na płacenie posiłków cudzoziemskich, przystąpiła nakłonić do układu z Wersalskim dworem, i prawa swoje do Corsyki przelała zupełnie na osobę Ludwika 15. Ten wkrótce przysłał wojsko liczne, zaczęła się kampania. Paoli dając prawa narodowi swemu nie zapomniał urządzić siłę zbroyną; lecz jakim sposobem Corsykanie dusz 125 tysięcy ledwie liczący oprócz się mogli potężnemu Mocarstwu, które przeciwko nim 50 tysięcy regularnego żołnierza stawiło do potrzeby. Bronił jednak dzielności narodowej Paoli, zadał nieraz klęskę nieprzyjacielowi, naostatek pokonany przeważającą siłą, opuszcza oycyznę i ucieka się do Londynu.

Widzieliśmy że imię ie o było wielkie u Anglików; rząd stosując się do opinii powszechney mile rycerza przyjął, i pensją dał z tysięcy F.S. którą Paschalis do zgonu odbierał od r. 1769. Tam żył i czerzył ochotczy chwałą, miłością i szacunkiem ludu możnego do r. 1789. Zaczyna się rewolucya we Francyi. Konstytucyjne zgromadzenie czyniąc nowy podział kraju. Corsykę kładzie w liczbie departamentów, i każe iey używać wszelkich swobód Francuzkim obywatelom właściwych. Odrodzony zdał się Paoli na ten odgłos, iedzie do Paryża wprowadzony do zgromadzenia przez Generala La Fayette, wykonywa przysięgę powraca do oycyzny, zostaje obrany komendantem najwyższym gwardyi narodowej, departamentu Prezydentem. Sprawował te obowiązki pilnie do r. 1793; w ten czas Jakobini panować u Francuzów zaczęli, tron upadł, wywrócono ołtarze, poddeptano prawa niedawno pisane; cała Monarchia przemieniła się w okropny teatr spustoszenia, gwałtu, mordów, zbrodni, nędzy i śmierci; nie podobna było rozumieć, żeby sama tylko Corsyka od klęski powszechney wolną zostać mogła.

Powstaie na tyrannów Paoli, ziomków namawia do powstania; a znając że wyspa niepodległości utrzymywać nie może, szuka opieki Angielskiej; iakoż r. 1791 ukazały się wojska i floty Jerzego 3. Corsyka częścią Monarchii Brytannów ogłoszona, Monarcha przyjął tytuł i y Króla, w mieście Bastii otw rzony Parlament. Chociaż Wice Król Elliot miał wzgląd wielki na dawnego naczelnika, ten iednak widząc gąszącą powagę swoją, czyliż raczy przewidziawszy powrót prędki Francuzów, opuścił oycyznę powtórnie i do Londynu powrócił; gdzie lat 12 mieszkał utajony do zgonu.

SEMLIN d. 1 Czerwca. Wiadomo jakim sposobem niedawno Turcy wzięli miasto Uschitz, i barbarzyńskim obyczajem wytępiłi mieszkańców nieszczęśliwych. Okrucieństwo nie długo bez pomsty zostało iak pokaznie następujące doniesienie z Belgradu przysłane.

D. 21 Maia wieczorem Namiestnik Czarnego Stania Stamatowich z dywizją wojska Serwianów zbliżył się do Gruschelwy, w zamiarze atakowania Sitnicy przez Turków osadzoney; iakoż postąpił nieco ku temu miejscu; lecz postrzegłszy nieprzyjaciół w mocnym stanowisku oszańcowanych, i nie mając pe-

wney zwyciężenia nadziei, powraca spokojnie do Gruschelwy; ażeby zaś Ottomanie nawzajem prześladować nie mogli. kazał założyć batteryi kilka pod miastem, i armatą osadzić, a nad brzegiem rzeki Tetina wystawił reduty, co wszystko przez noc dokończono, tak iż nazajutrz lud Chrześcianski uyrzał się zamkniętym w obozie mocnym. Na tey nie przestając ostrożności Stamatowich, wzywa do siebie na pomoc wodza iazdy Nienadowicha, który wnet rzekę Tetina obwarował licznymi strażami pieszymi i konnymi.

Pod wieczor przybył ieszcze do teyże rzeki Namiestnik Milowan Gerbowich z 10 batalionami piechoty, 10 szwadronami iazdy; w ten czas Serwianie uyrzeli się dość mocnymi do przedsięwzięcia wyprawy na Uschitzę. Rano d. 22 Stamatowich miał rozprawę z Turkami; tych wódz Mutisch Aga na czele wybranego żołnierza, lecz w małej liczbie szturmował batterye między Gruschelwą i Sitnitzą od Serwianów założone, i z klęską odparty został. D. 23 zszedł w milczeniu z obu stron głębokiem; postrzegli iednak Chrześcianie iż nieprzyjaciół do ataku powtórnego czyni przygotowanie. Przeto Stamatowich w nocy wysłał Półkownika Ohrad z 4 batalionami piechoty 4 szwadronami iazdy do Kumiza, rozkazując uważać pilnie obróty Muzułmanów w tey stronie, i grożących od Sitnityz odpiierać.

D. 24 na świtanu sam Stamatowich całą potęgę swoją szyknie w 5 kolumn, rusza w pole, i atakuie oboz Turecki o 600 sążni od Sitnityz rozbity. Ledwie zaczął się atak, gdy niespodzianie 2 tysiące nieprzyjaciół przypada z boku, kolumna Serwianów piąta wnet odcięta była. To widząc wódz Chrześcianski ludowi pozostałemu nowy daje obrót. Kolumna pierwsza przy nieustannem strzelaniu z armat i ręczney broni na oboz nieprzyjacielski prosto nastąpiła; i dwoma dywizjami iazdy wsparta Muzułmanów zpedza z pola do szanów. Kolumna druga szturmie pod Sitnitzą batterye; kolumny trzecia i czwarta posiłkowały dwie pierwsze. Jakożkolwiek wielkie było usiłowanie mężstwo, stateczność Serwianów, do szanów i batteryi wdrzeć się nie mogli: tak straszliwy ogień z nich wychodził trzeba było w tył ustąpić.

W takim razie Stamatowich pełniąc dobrego wodza powinność, stawa na czele kolumny czwartej; idzie do szturm powtóre, i nieprzyjaciół do opuszczenia batteryi przymusza, które opanowawszy Serwianie wpadają do Sitnityz; i wszystkich Turków którzy uciekać nie mogli w pień wycinają. Mutisch Aga z ludem pozostałym w nieporządku perzcha do Uschitz; zwycięzca w krok ściga; i zgromadziwszy całe wojsko, wierdzą i miasto do koła opasuje. Tam dopiero wódz Ottomanowski zastanowił się nad smutnym stanem swoim. Niedawno był na czele 11 tysięcy żołnierzy; zostawało ledwie 8 tysięcy; dobył szturmem Uschitzę i widział uciekających Serwianów; odmieniła się kolej, sam od nich był obleżony. Posiłku żadnego spodziewać się nie mógł, wojsk Ottomanickich w bliskości nie było; a co najgorsza zbywało Turkom na żywności, tak iż dnia iednego nawet wytrzymać nie mogli.

W przygodach nacyęższych mężstwo i roztropność ratnia człowieka. Mutisch Aga zostawia w twierdzy Baszę Mahmuda z garstką zbroynych, rozkazując onemu bronić się do upadley; sam stawiając na czele wojska całego, d. 25 o godzinie 4 z rana wycieczkę z miasta czyni dwoma kolumnami. Przewidział wszystko

Stamatowich i wczesne zrobił przygotowanie; lud Chrześcijański przyiósł śmiało występujących Ottomanów i zewsząd osławszy spodziewał się przymusić do złożenia broni w polu otwartym. Lecz Mutisch Aga szyknie swoich w czworogran; ogień Turecki z armat i różney broni śmierć roznosi szeroko po zastępach przeciwnych; naostatek po długiej zaciętej bitwie i krwawey kolumny Tureckie edną z Chrześcijańskich przełamawszy drogę s bie mieczem otworzyły do odwrótu. Stamatowich dzieli Serwianów na dwie części, z których jedna gonić miała uchodzących, druga Uschitzę odzyskać. Z Tureckich kolumn jedna ciągnie przez Zenicza, druga przez Kumiza, zostawivszy w zamku Socci 600 ludzi, ażeby przesładować nieprzyjaciół wstrzymywali. Kolumnę drugą spotkał Półkownik Obrad, lecz iako w siacu słabszy nie zdołał pokonać.

Naostatek wstrzymał ucieczkę Turków Mutisch Aga, ponieważ zaczęły do niego na pomoc zciągać zewsząd małe podjazdy woyska w tych stronach będącego; Serwianie to widząc przestali gonić, sposobiąc się do większego w polu spotkania, które tam wkrótce nastąpić miało. Tymczasem postany przeciw Uschitzy Namiestnik Illitz, nie przedsiębiorając oblężenia porządnego, umyślił korzystać z trwogi, iaką na garnizon przegrana koniecznie rzuciła, i szturmem do twierdzy przystąpił. Wszystko szczęśliwie poszło, Serwianie okopy, szanice, fosy, mury wnet przebyli, Turków zamkniętych w mieście większa część rozsiekana, resztę zabrano w niewolę. Stamatowich ażeby nieprzyjaciółom odioł nadzieję powrotu, kazał wszystko co rychley naprawić, i dla większego bezpieczeństwa, oszańcowany oboz przed Uschitzą założyć. W tym dniu krwawym Turków poległych, ranionych i poymanych liczono 5 tysięcy; Serwianie z swojej strony zabitych mają 2 tysiące; żalując naybardziej walecznego namiestnika Illitz, który szturmując twierdzę postrzelony ciężko, w stanie smutnym do Belgradu przeniesiony został.

CONSTANTINOPOL d. 14 Maia. Do dnia 11 Ottomańska flotta pod kommandą Kapitana Baszy będąca na kotwicach stała przed zamkami Dardanelskimi, na morze jednak śródziemne wynisć nie śmie Seid Aly, dobrze wiedząc iak wielka jest potęga i wprawa przeciwney strony. Gdy zaś wychodząc z stolicy odebrał wyraźny rozkaz atakować ją, i nie dopuszczać ażeby wyspy Greckie i porty naieżdżane były, chcąc wypełnić wolę Selima 3 prosił o przysłanie znacznego posiłku; pracowano więc pilnie czas nieia ki w zbrojowniach Tureckich, i nakoniec posłano W. Admirałowi w pomoc 2 okręta liniowe, 3 fregaty, 3 korwety; wątpiemy ażeby flotta iego tym nawet sposobem pomnożona walczyć mogła; gdyż między ludem na wszystkie statki tu zabranym żadnego prawie niema doświadczonego maytka, żołnierzy lądowych w lud morski nagle przemieniono, po których niewiele spodziewać się możemy.

Jest wiadomość, iż nie tylko wyspę Tenedos, ale też Idra i Lemnos Turkom wydarto, ponowne zaś kikakroć usiłowania ku odzyskaniu Tenedos nieskuteczne były. Wezyr W. d. 4 ruszyć miał z Adrianopola do brzegów Dunaju. Zatrwożyły bardzo Portę doniesienia przysłane od zachodnich granic, gdzie Czerny na czele woyska licznego Serwianów grozi Widdinowi. W miesiącu Marcu i Kwietniu napra-

wiane drogi prowadzące z Dalmacyi do Bośni z rozkazem G. Marmont; dziś słychać, że kolumna woysk iego z 5500 ludzi tylko złożona do Trawnik przysła-

NEAPOL d. 9 Maia. Józef Buonaparte rozkazał ażeby z tysiąca dusz jeden człowiek był wybrany w całem Królestwie na dopełnienie regimentów narodowych; od tego obowiązku żaden człowiek wyięty nie iest, oprócz młodzieńców niedorosłych, Duchowieństwa, uczniów szkoły woyskowej, medycyny i Chirurgii, nakoniec tych którzy dawniej służąc o trzymali dymissyą; żołnierze do woyska stawieni nad 25 lat mieć nie powinni.

Odebraliśmy niedawno wiadomość o smutnym przypadku w Malcie zdarzonym. Tu rząd Angielski na załodze trzymał między wielo własnymi regiment Sclawoński zaciągniomy w kraich nad morzem Adryatyckiem położonych. Ten mając stanowisko w twierdzy Valetta, niewiadomo z iakiey przyczyny bunt podniósł, zamknoł bramy, do miasta strzelać zaczął. Spodziewali się długo cudzoziemcy, że mieszkańcy rodowici Maltańscy połączą się z niemi, co gory nie nastąpiło, Angielski komendant woysku swemu szturmem do Valetty wnieść rozkazał. Stało się, po długim i krwawym odporze upadli pod przemocą Sclawonowie; widząc wpadając, ch gęstym szykiem Anglików, a nie spodziewając się otrzymać przebaczenia winy, zapalając magazyn prochowy; tym sposobem zagrzebła się w rozwalinach garstka pozostałych buntowników, wielu Anglików równy los potkał; iak wielką szkodę przypadek sprawił w mieście i twierdzy nie wiadomo.

LISBONA d. 12 Maia. Angielska flotta ciągle krąży przed portem Cadix, czasem tylko Lord Collingwood oddala się nieco na głąbin, gdy nawałność grozi wyrzuceniem na brzeg okrętów. Dotąd żywność odbierał naywięcej z Marokaskich portów; teraz musi ją zprowadzać z Anglii lub Sycylii, gdyż Muley Ismael, i Regencye Algorska, Tuniska, Tripolska pokazaniem się flotty Jerzego 3 przed Constantinopolem obrażone, wojnę Brytanii W. zapowiedziały. Admirał Francuzki Bossilly tak ściśle iest zamknięty w Cadix, że od czasu dawnego nie miał żadney sposobności na morze wyprowadzić kilkunastu swoich i Hiszpańskich okrętów liniowych. Podobnym sposobem Admirał Salcedo nie śmiał jeszcze z 10 wynisć z Carthageny, i przechodzić Gibraltarską cieśnię. W Gibraltarze zupełna iest spokojność, garnizon nie liczy nad 4 tysiące z łuczy; niedawno pracować zaczęto nad robotą kilku batteryi nowych; 2 bataliony Hannowerskiego legionu do Anglii odesłano.

Doniesienia z Brezylji do Portugalskiego dworu przysłane znaczą, iż Angielskie woyska i flotty szczerze myślą o powtórnym zdobyciu Buenos Ayres. co gdy przyjdzie do skutku, wtenczas pomnożą jeszcze hardziej woysko lądowe posiłkami nowemi, i całą prowincyą od rzeki Plata nazwaną, iakoteż Paraguay chcą opanować. To wykonawszy nakoniec postanowili przedzierać się lądem do Peru i Chili gdzie nowy posiłek znajdą pod G. Crawford wysłany; tym sposobem Anglicy spodziewają się wydrzeć Królowi Katolickiemu dzierżawę całej Ameryki południowej. Jedyną ze strony mieszkańców przeszkodą w przedsięwzięciu wielkiem być może religia; Protestantami zawsze brzydzą się Amerykanie.